

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Адміністративне процесуальне право

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан юридичного факультету ЗНУ

Т.О. Коломоєць
(ініціали та прізвище)

2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

підготовки бакалаврів
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна/-наукова програма «Право»
спеціальності 081 Право
галузі знань 08 Право

ВИКЛАДАЧ: Шарая Анна Анатоліївна, д.ю.н., доцент,
професор кафедри конституційного та адміністративного права

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри конституційного та
адміністративного права

Протокол № 1 від 29 08 2024 р.
Завідувач кафедри конституційного та
адміністративного права

В.К. Колпаков
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної
програми

Д.О. Єрмоленко
(ініціали, прізвище)

Зв'язок з викладачем:

E-mail: indz2012@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=635>

Телефон (кафедри): (061) 228-76-18

Кафедра: конституційного та адміністративного права, V навчальний корпус, аудиторія 110

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння положень чинного законодавства України, яке регулює особливості розгляду адміністративних справ в адміністративних судах, поняття та принципів адміністративного судочинства, дискусійних питань теорії та практики адміністративного судочинства, його правової природи, організації адміністративних судів, що сприятиме оптимізації правотворчого та правозастосовного процесів у зазначеній сфері. Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на здобуття поглиблених компетентностей у галузі розгляду справ адміністративними судами, достатніх для розв'язування складних задач, проблем у професійній діяльності, з розумінням природи і змісту основних правових інститутів, меж правового регулювання різних суспільних відносин, а також формування активної громадської позиції щодо державотворчих та правотворчих процесів.

Місце дисципліни «**Адміністративне процесуальне право**» серед юридичних дисциплін визначається її зв'язками як з теоретико-юридичними, так і галузевими юридичними науками. Зокрема, існує взаємозв'язок із дисциплінами циклу загальної підготовки – «Права та обов'язки людини і громадянина в Україні» (ЗП 6) – у контексті реалізації права на судовий захист, «Інформаційні ресурси в юриспруденції» (ЗП 8) – щодо процесів цифровізації та діджиталізації в судочинстві тощо. Також слід відзначити зв'язок із дисциплінами циклу професійної підготовки спеціальності: дисципліною «**Теорія держави і права**» (ППН 1) – у з'єднанні історичного і логічного в пізнанні державно-правових явищ; із дисципліною «**Адміністративне право**» (ППН5) – щодо матеріального підґрунтя правових норм, що підлягають застосуванню; дисципліною «**Конституційне право**» (ППН 4) – у визначенні загальних конституційних засад судочинства; дисципліною «**Судові та правоохоронні органи**» (ППОП 5) – щодо функціонування системи судів.

«**Адміністративне процесуальне право**» тісно пов'язане з «**Цивільним процесуальним правом**» (ППН 8), «**Господарським процесом**», оскільки процесуальне адміністративне, цивільне, господарське законодавство мають багато спільних норм, зокрема щодо регулювання судового процесу.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	7-й	7-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	14 год.	4 год.
Практичні заняття	14 год.	4 год.
Самостійна робота	62 год.	82 год.

Консультації	<i>дистанційні – вівторок з 11:00 до 12:00 на платформі ZOOM, за попередньою домовленістю</i>
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=635

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.</p> <p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни застосовується комплекс словесних, наочних, практичних методів навчання.</p> <p>Залучаються до застосування інтерактивні методи, що активізують мисленнєві і комунікативні здібності здобувачів вищої освіти.</p> <p>До методів навчання, що використовуються належать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповіді на запитання і опитування думок здобувачів; - аналіз конкретних кейсів і практичних ситуацій; - дискусії, дебати, полеміки; - мозковий штурм; - відпрацювання навичок, робота в групах; - моделювання професійної діяльності; - навчання інших; - інтегровані методи навчання (заняття-інсценування, заняття-експеримент); 	<p>Поточний контроль здійснюється шляхом виконання таких обов'язкових видів роботи, як виступ з питань певної теми розділу на практичному занятті; доповідь з проблемної тематики з презентацією; участь у обговоренні дискусійних питань; письмова контрольна робота, та додаткових видів роботи - участь у ділових (ситуативних) іграх; робота в групах; участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, участь в конкурсах тощо); завдання творчого характеру</p> <p>Проміжний контроль – проводиться наприкінці вивчення базового модуля шляхом опитування та/або тестування.</p> <p>Підсумкові контрольні заходи проводяться по завершенню семестру та мають дві складові - письмова відповідь на екзамені та захист індивідуального завдання.</p>

<p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p> <p>СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	<p>- методи візуалізації (складання схем, таблиць, ментальних карт, відеооглядів, портфоліо);</p> <p>- методи дистанційного навчання (відео-конференції в форматі лекцій та практичних занять на платформі Zoom, індивідуальне і групове консультування, віддалені практикуми і тестування, вікторини, бліц-опитування, інтерактивні дошки) тощо.</p>	<p>Добір балів – можливість для здобувачів, які пропустили заняття з поважних причин показати отримані знання.</p>
---	---	--

<p>РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.</p> <p>РН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.</p> <p>РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.</p> <p>РН 12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.</p> <p>РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.</p> <p>РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>		
---	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика адміністративного процесуального права

Тема 1. Поняття адміністративного процесу основні засади та завдання адміністративного судочинства

Розмежування понять «адміністративна юстиція», «адміністративне судочинство», «адміністративний процес» та «адміністративна процедура». Два підходи до розуміння адміністративної юстиції. «Вузкий» підхід (адміністративна юстиція визначається тільки як судовий захист). «Широкий» підхід (включає не тільки вирішення адміністративно-правових спорів судами (власне адміністративне судочинство)).

Завдання адміністративного судочинства. Захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій.

Принципи адміністративного судочинства

Тема 2. Правове регулювання адміністративного судочинства

Законодавство про адміністративне судочинство. Законодавство про адміністративне судочинство: Конституція України, КАС України та закони України, якими вносяться зміни до нього, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, закони України, укази Президента України.

Тема 3. Організація адміністративного судочинства

Публічно-правовий спір як предмет юрисдикції адміністративних судів.
Адміністративна юрисдикція (предметна юрисдикція, інстанційна юрисдикція, територіальна юрисдикція (підсудність)).

Структура адміністративних судів з урахуванням положень нормативно-правових актів.
Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система та етапи становлення її структурних елементів

Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді. Види правничої допомоги, нормативне регулювання.

Тема 4. Склад суду. Відводи

Визначення складу суду. Одноосібний та колегіальний розгляд справи. Незмінність складу суду.

Підстави для відводу (самовідводу) судді. Наслідки відводу (самовідводу) судді.

Підстави для відводу (самовідводу) секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача.

Змістовий модуль 2. Процесуальні питання адміністративного судочинства

Тема 5. Учасники адміністративного судочинства

Склад учасників справи. Сторони і треті особи. Статус позивача і відповідача. Треті особи що заявляють самостійні вимоги і треті особи що не заявляють самостійних вимог.

Поняття та зміст адміністративної процесуальної правосуб'єктності. Елементи адміністративної процесуальної правосуб'єктності.

Права та обов'язки осіб, які беруть участь в справі. Загальні та спеціальні права та обов'язки.

Тема 6. Процесуальне представництво

Процесуальне представництво. Підстави процесуального представництва. Види процесуального представництва.

Інші учасники адміністративного судочинства. Учасниками судового процесу, крім учасників справи та їх представників, є помічник судді, секретар судового засідання, судовий розпорядник, свідок, експерт, експерт з питань права, перекладач, спеціаліст.

Тема 7. Докази та доказування в адміністративному судочинстві

Поняття та класифікація доказів. Вимоги, які висуваються до доказів. Характеристика видів доказів (письмові, речові і електронні докази; висновки експертів; показання свідків). Забезпечення доказів.

Тема 8. Процесуальні строки. Судові виклики і повідомлення

Загальні положення про процесуальні строки. Поняття, види, правила обчислення. Правила поновлення та продовження процесуальних строків

Судові виклики і повідомлення. Правила складання і надсилання повісток. Зміст повістки. Час вручення повістки.

Тема 9. Судові витрати. Заходи процесуального примусу

Зменшення розміру судових витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення судових витрат. Витрати на професійну правничу допомогу. Витрати сторін та їхніх представників, що пов'язані із прибуттям до суду. Попередня оплата судових витрат. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертиз. Витрати, пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів, вчиненням інших процесуальних дій. Розподіл судових витрат. Повернення судового збору.

Види заходів процесуального примусу. Попередження і видалення із залу судового засідання. Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом. Привід. Штраф.

Змістовий модуль 3. Позовне провадження

Тема 10. Загальна характеристика позовного провадження

Загальні положення щодо позовного провадження. Поняття, ознаки, характеристика позовного провадження в адміністративному судочинстві. Письмові заяви учасників справи в позовному провадженні. Вимоги до позовної заяви. Забезпечення позову

Тема 11. Відкриття провадження у справі

Підстави відкриття провадження у справі. Особливості підготовчого провадження. Врегулювання спору за участю судді: поняття, специфіка, процедура. Відмова позивача від позову. Примирення сторін.

Тема 12. Розгляд справи по суті

Загальні положення розгляду адміністративної судової справи по суті. Відкриття розгляду справи по суті: процесуальні аспекти. З'ясування обставин справи та дослідження доказів. Судові дебати та ухвалення рішення. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду. Фіксування судового процесу.

Тема 13. Судові рішення

Поняття і види судових рішень. Вимоги до судових рішень. Повноваження суду при вирішенні справи. Порядок ухвалення судових рішень. Проголошення судового рішення.

Тема 14. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження

Справи, що розглядаються за правилами спрощеного позовного провадження. Перелік та ознаки справ, що розглядаються за правилами спрощеного позовного провадження. Порядок і строк розгляду справи за правилами спрощеного позовного провадження

Тема 15. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ

Характеристика та перелік складних справ в адміністративному судочинстві. Розгляд окремих категорій складних справ. Поняття термінових адміністративних справ в адміністративному судочинстві. Розгляд окремих категорій термінових адміністративних справ. Типові та зразкові адміністративні справи. Розгляд типових та зразкових справ.

Змістовий модуль 4. Перегляд судових рішень і виконання судових рішень

Тема 16. Апеляційне провадження

Загальна характеристика апеляційного провадження. Апеляційна скарга. Відкриття апеляційного провадження. Апеляційний розгляд.

Тема 17. Касаційне провадження

Загальна характеристика касаційного провадження. Підстави подання касаційної скарги. Касаційна скарга: зміст, оформлення, процедура подачі. Відкриття касаційного провадження. Касаційний розгляд.

Тема 18. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами

Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Поняття нововиявлених та виключних обставин. Заява про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

Тема 19. Виконання судових рішень в адміністративних справах

Загальна характеристика виконання судових рішень в адміністративних справах. Добровільне і примусове виконання судових рішень в адміністративних справах. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах.

Тема 20. Відновлення втраченого судового провадження

Поняття втраченого судового провадження в адміністративній справі. Порядок відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі.

Форма та зміст заяви про відновлення втраченого судового провадження. Розгляд заяви про відновлення втраченого судового провадження.

Тема 21. Адміністративне судочинство та практика ЄСПЛ

Рішення Європейського суду з прав людини, які стосуються адміністративного судочинства. Положення Європейської конвенції з прав людини. Процедура виконання рішень Європейського суду з прав людини.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Тема «Поняття адміністративного процесу. Основні засади та завдання адміністративного судочинства»	2	1	1 раз на 2 тижні /тиждень 1
Практичне заняття 1	Тема «Правова основа адміністративного судочинства і система адміністративних судів»	2	-	1 раз на 2 тижні /тиждень 1
Самостійна робота	Тема «Поняття адміністративного процесу»	8	12	
Лекція 2	Тема «Організація адміністративного судочинства»	2	1	1 раз на 2 тижні /тиждень 4
Практичне заняття 2	Тема «Організаційні засади адміністративного судочинства»	2	-	1 раз на 2 тижні /тиждень 4
Самостійна робота	Тема «Адміністративне судочинство: організаційні аспекти»	8	12	
Лекція 3	Тема «Учасники адміністративного судочинства»	2	1	1 раз на 2 тижні /тиждень 6
Практичне заняття 3	Тема «Учасники судового процесу»	2	1	1 раз на 2 тижні /тиждень 6

Самостійна робота	Тема «Учасники судового процесу»	8	11	
Лекція 4	Тема «Докази та доказування в адміністративному судочинстві. Процесуальні строки. Судові виклики і повідомлення Судові витрати»	2	1	1 раз на 2 тижні /тиждень 8
Практичне заняття 4	Тема «Процесуальні питання адміністративного судочинства»	2	-	1 раз на 2 тижні /тиждень 8
Самостійна робота	Тема «Процесуальні питання адміністративного судочинства»	10	12	
Лекція 5	Тема «Позовне провадження»	2	-	1 раз на 2 тижні /тиждень 10
Практичне заняття 5	Тема «Позовне провадження»	2	1	1 раз на 2 тижні /тиждень 10
Самостійна робота	Тема «Позовне провадження»	10	14	
Лекція 6	Тема «Перегляд судових рішень»	2	-	1 раз на 2 тижні /тиждень 12
Практичне заняття 6	Тема «Перегляд судових рішень»	2	1	1 раз на 2 тижні /тиждень 12
Самостійна робота	Тема «Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ»	10	10	
Лекція 7	Тема «Виконання судових рішень. Відновлення втраченого судового провадження»	2	-	1 раз на 2 тижні /тиждень 14
Практичне заняття 7	Тема «Виконання судових рішень. Відновлення втраченого судового провадження»	2	1	1 раз на 2 тижні /тиждень 14
Самостійна робота	Тема «Виконання судових рішень. Відновлення втраченого судового провадження»	8	11	

Примітка. В СЕЗН ЗНУ розроблені та зазначені методичні рекомендації (вказівки) до практичних занять, самостійної роботи, перелік питань/завдань.

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Семінарське заняття №1	Опитування, тестування, складання графічного матеріалу (схеми таблиці), аналіз практичних кейсів	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	5
Семінарське заняття №2	Опитування, тестування, аналіз практичних кейсів, робота з Єдиним державним реєстром судових рішень	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10
Семінарське заняття №3	Опитування, тестування, аналіз практичних кейсів, робота з Єдиним державним реєстром судових рішень, складання графічного матеріалу (схеми)	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10

Семінарське заняття №4	Опитування, тестування, аналіз практичних кейсів, робота з Єдиним державним реєстром судових рішень	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10
Семінарське заняття №5	Опитування, тестування, аналіз практичних кейсів, робота з Єдиним державним реєстром судових рішень, порівняльно-правовий аналіз	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10
Семінарське заняття №6	Опитування, тестування, аналіз практичних кейсів, робота з Єдиним державним реєстром судових рішень, складання процесуальних документів	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10
Семінарське заняття №7	Опитування, аналіз практичних кейсів, робота з Єдиним державним реєстром судових рішень	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	5
Усього за поточний контроль	4			60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: <i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
Індивідуальне завдання	Теоретичне завдання	Зміст, вимоги до оформлення <i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FХ	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна

1. Адміністративний процес : навч. посіб. / О.Ю. Салманова, А.Т. Комзюк, С.М. Гусаров та ін. ; за заг. ред. О.Ю. Салманової, А.Т. Комзюка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 412 с.
2. Адміністративний процес України : підручник / за заг. ред. Д.І. Йосифовича. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 500 с.
3. Науково-практичний коментар кодексу адміністративного судочинства України / за заг. ред. Р.С. Мельника. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 1030 с.
4. Смокович М.І., Бевзенко В.М. Адміністративний процес України : теорія, практика : підручник / за заг. ред. д. ю. н., проф. Бевзенка В. М. пер. з нім. і адапт. Рижкова Г. В. Київ : ВД «Дакор», 2020. 1346 с.
5. Шарая А.А. Адміністративний процес : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньо-професійної програми «Право». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2022. 102 с.

Додаткова

1. Nesterova I.A., Shelever N.V. Expert and legal expert as participants of administrative process. *Проблеми законності* : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. Вип. 152. С. 69-78.
2. Rechtsstaat durch Verwaltungsgerichtsbarkeit: Deutschland, Ukraine, Kasachstan / ed.: A. Himmelreich, H. Küpper. Berlin : Peter Lang GmbH, 2022. 301 s.
3. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / І.М. Балакарева [та ін.]. Харків : Право, 2020. 238 с.
4. Васильєв С.В. Звернення до суду: алгоритм процесуальних дій (адміністративна юрисдикція) : навч. посіб. Київ : Алерта : Правова єдність, 2021. 342 с.
5. Гавалешко П.С. Особливості доказування в суді апеляційної інстанції: адміністративно-правове дослідження : дис. ... канд. юрид. наук : Запоріжжя, 2022. 203 с. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/11_2022/Navaleshko.pdf.
6. Георгієвський Ю.В. Особливості адміністративного судочинства в умовах карантину, встановленого для запобігання поширенню в Україні COVID-19. *Публічне право*. 2020. № 1. С. 21-33.
7. Зеленська І.М., Зоркіна Ю.В., Зарубіна І.Н. Підготовка позовної заяви (в рамках адміністративного судочинства) : метод. рек.; за заг. ред. С. О. Гриненка. Харків : ПЮК для СБ України, 2020. 28 с.
8. Коваль М.П. Адміністративний судовий процес та особливості розгляду деяких спорів : навч. посібник у схемах. Одеса : Юрид. літ., 2020. 216 с.
9. Колпаков В.К., Курінний Є.В., Шарая А.А. Реалізація принципу верховенства права в адміністративному судочинстві крізь призму застосування розсуду судді. *Юридичний науковий електронний журнал : електронне наукове фахове видання*. 2022. № 2. С. 202-208.
10. Мельник-Томенко Ж.М. Застосування практики Європейського Суду з прав людини при тлумаченні загальних принципів адміністративного судочинства: дис. ... канд. юрид. наук. Дніпро, 2020. 235 с.
11. Міщук І.В., Киричук Б.С. Особливості здійснення адміністративного судочинства в умовах воєнного стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 1. С. 200-205.
12. Податкові спори в адміністративному судочинстві: зб. тез доп. П'ятої Міжнар. наук.-практ. конф. «Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики». Київ : ВАІТЕ, 2022. 240 с.

13. Полях Н.А. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві України: дис. ... докт. філософії в галузі знань 08 "Право" : спец.: 081 Право; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : б. в., 2020. 173 с.

14. Провадження у справах з митних спорів в адміністративному судочинстві України: монографія / Ю.В. Оніщик, М.М. Толстолуцька ; за ред. Ю.В. Оніщика; Адвокат. бюро Юрія Оніщика. Херсон : Олді-плюс, 2022. 166 с.

15. Стафійчук К. «Касаційні фільтри» та обмеження права на касаційне оскарження в адміністративному судочинстві. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні* : матеріали XXVII звіт. наук.-практ. конф. Львів : Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2021. Ч. 2. С. 104-107.

16. Ткачук О.М. Путівник по строках та термінах Кодексу адміністративного судочинства України : (зі змін., внесеними Законом України "Про внесення змін до Господ. процес. кодексу України, Цивіл. процес. кодексу України, Кодексу адміністр. судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду судових справ" від 15.01.2020 р.). 3-тє вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2020. 66 с.

17. Шарая А.А. Реалізація принципів адміністративного судочинства – гарантія ефективного захисту прав, свобод та інтересів осіб. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 8. С. 371-375.

18. Юридичні наслідки визнання нормативного акта неконституційним для захисту прав людини в адміністративному судочинстві = Legal consequences of determining a normative act unconstitutional for the protection of human rights in administrative justice process : зб. матеріалів Міжнар. семінару-практикуму (м. Київ, 31 лип. 2020 р.) / редкол.: М Смокович (голова) [та ін.] . Харків : Право, 2020. 146 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>.
4. Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>.
5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.
6. Запорізький окружний адміністративний суд. URL: <https://adm.zp.court.gov.ua/sud0870/>.
7. Рішення щодо України, винесені ЄСПЛ. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_9329.
8. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
9. Державне підприємство «Інформаційні судові системи». URL: <https://ics.gov.ua/ics/about/acts/>.
10. Асоціація адвокатів України. URL: <https://www.uaa.org.ua>.
11. Асоціація правників України. URL: <https://uba.ua>.
12. Вища рада правосуддя. URL: <https://hcj.gov.ua>.
13. Реєстр адвокатів. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/advokatam/reyestr-advokativ>.
14. Касаційний адміністративний суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_adm.

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні

завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перепарафразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки чинності нормативно-правового акту, пошуку відповідної правової норми, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, заліків) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до конференцій та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу indz2012@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>